
Hads-ı sadık ve hiss-i kable'l-vuku

Hads-ı Sadık: Aklın başlıca iki seyri vardır: Fikir ve hads.

Fikir, tedricidir; hedefe adım adım gidilir. **Hads ise**, şimşek gibi bir sür'at-i intikaldir; hedefe birden ulaşma söz konusudur. **Mesela**, yeni bir ilmi keşfe imza atacak bir zat, önce fikir ile yol alır. Araştırdığı sahada fikren derinleşir. Günler, aylar geçer, henüz sonuca varamaz. Fakat bir gün, birden içine bir fikir doğar ve onunla sonuca ulaşır.

Güneş ışınlarına tutulan merceğin bir kâğıda odaklanmasıyla önceleri o kâğıt yanmaz. Fakat bir müddet sonra birden alev alır. İşte, ısınma süreci fikre, birden alev alması hads'e misaldir.

Vicdan, bir hads ile şu âlemin bir Yaraticısı oluşuna hükmeder. Bu hüküm için vicdanın uzun delillere, kıyaslara ihtiyacı yoktur.

Hiss-i kable'l-vuku, bir şeyi daha olmadan sezme duygusudur. Buna kısaca **önsezi** denir.

Yapılan araştırmalar, hayvan ve insanlarda **önsezi** olduğunu ortaya koymaktadır. Mesela, deprem öncesi vahşi hayvanlar garip sesler çıkarır, sağa sola kaçırlar.

Bir felaket öncesi, pek çok insan, ruhunda bir daralma hisseder. Bu durum, bazen rüyaya yansır. İnsan, yarın karşılaşacağı dehşetli bir felaketi gece rüyasında görür. Bunun pek çok örnekleri vardır.

Önsezi, Allah'ın veli kullarında başkalarına oranla çok daha hassastır ve ileri seviyededir. Bu zatlar, aylar ve yıllar öncesinden bir felaketin veya müjdeli bir olayın ön habercilerini kalplerinde duyabilirler yahut sadık rüyalarla haber alırlar.